

Otázky České a československé právní dějiny 2008/2009

1. **Periodizace dějin českého feudálního státu a práva od 9. stol. do roku 1946**
2. **Charakterizujte český stát a jeho mezinárodní postavení v období ranného a rozvitého feudalismu, vysvětlete pojem Corona regni Bohemiae 9.-14.stol.** (císařský universalismus, královský titul, zlatá bula sicilská, zlatá bula Karlova)
3. **Český stát a jeho správa v období ranného a rozvinutého feudalismu, 9.-14.století.** (panovník, státní aparát, ústřední, hradská, patrimoniální, krajská správa)
4. **Poměr českého státu a církve římsko-katolické 10.-17.stol., prelátský stav, církevní právo a soudy, církevní majetek** (církevní správa, konkordát 1222, řeholní řády husitství, utrakvismus, rekatolizace)
5. **Lenní zřízení, subjekty lenního vztahu, vznik a zánik a jeho předmět, dělené vlastnictví,** (teorie děleného vlastnictví, lenní právo a soudy, královská léna, dvorské desky, dvorský soud, léna ušlechtilá a nepravá, zahraniční)
6. **Vrchnostensko - poddanské svazky a vývoj poddanské držby** (teorie děleného vlastnictví, rustikál, dominikál, feudální renta, nevolnictví, zůkup, purkrecht, emphyteusis)
7. **Postavení českého panovníka a právní úprava trůnního nástupnictví, od seniorátu po Pragmatickou sankci z r.1713,** (markrabě moravský, změny principů nástupnictví, nedílnost a nedělitelnost státu).
8. **Stavovská struktura české středověké společnosti** (pojem, druhy, vývoj, stav panský a rytířský, ius incolatum)
9. **Města a jejich význam v období od 12. do 17.stol., městský stav, kodifikace městského práva** (správa královských měst, městská samospráva, zakládací listina, městské právo),
10. **Stát a právo v období husitském** (změny ve fungování vrcholných státních orgánů, interregnum, nové právní principy, velké přesuny ve vlastnictví svobodných statků, vymahatelnost práva)
11. **Ústřední orgány a instituce České koruny v období stavovském** (zemské sněmy, generální sněm, nejvyšší zemští úředníci, menší úředníci)
12. **Vznik a vývoj zemských sněmů v době od 13. do 17 stol.**
13. **Mírový návrh Jiřího z Poděbrad, obsah a význam,** (okolnosti a příčiny vzniku, základní myšlenka, organizační struktura mezinárodní mírové organizace, konkrétní výsledky projektu)

14. **Reformy osvícenského absolutismu týkající se poddaných, církve, berní, organizace soudů** (komentář netřeba)
15. **Ústřední orgány habsburského soustátí a správa zemská, krajská, městská a poddaných v období feudálního absolutismu** (centralizace soustátí, Tajná rada, státní rada, Česká dvorská kancelář, správní orgány zemí ČK., královská prokuratura, krajské sněmy, krajští hejtmani, zásahy Josefa II. do správy)
16. **Stavovské povstání v letech 1618-1620 a jeho důsledky pro Českou korunu, mezinárodní postavení a územní ztráty České koruny v období absolutismu** (perzekuce povstalců nejen na Staroměstském náměstí, územní ztráty ČK., reforma zemského práva)
17. **Organizace soudnictví v období 10.-16 stol. v Čechách a na Moravě** (-soudy s celostátní působností královské, -soudy se zemskou působností stavovské, -šlechtické a ostatních stavů a práv)
18. **Úřad zemských desek a zemské desky a jejich význam ve vztahu k zemským sněmům a k zemským soudům v Čechách a na Moravě a v oblasti vlastnických vztahů.** (veřejnost, věrohodnost, určitost, princip intabulace, funkce – kancelář zem. soudu většího, - archiv království a markrabství, - samostatná soudní pravomoc menší soud zemský, dělení kavaternů)
19. **Královské regály obecně, horní a mincovní regál, kodifikace horního práva, vývoj do 17.** (význam tohoto institutu, vyšší a nižší, změny)
20. **Prameny a systém středověkého práva 9. - 16. stol. včetně** (komentář netřeba)
21. **Partikularismus středověkého právního systému, vliv recepce římského práva,** (stavovská struktura společnosti, princip personality a teritoriality, zvláštní práva určená předmětem úpravy)
22. **Kodifikace zemského práva** (nejen zemská zřízení)
23. **Právo majetkové ve středověku - svobodné vlastnictví, rodinný nedíl** (alod, deskové statky, druhy nedílu, oddělení jednotlivého nedílníka, ssutí, retracts)
24. **Právní způsobilost v českém středověkém právu** (podmínky pro PZ., podmínky vylučující PZ., způsobilost mít práva, způsobilost právně jednat, nerovnost)
25. **Vývoj a charakteristické rysy zemského procesního práva** (ústnost, veřejnost, zásada obžalovací, a veřejná iniciativa - ex officio, svépomoc, tři stádia řízení, půhon, žaloba, stanné právo, exekuce věcná na věci nemovitě a movité a osobní - výkon trestu na odsouzené osobě)

26. **Iracionální důkazní prostředky se ve středověkém právu jejich užívání a význam,** (druhy, formy, vývoj, ordály, očistníci, tortura)
27. **Právo rodinné a manželské v právu zemském a městském do 17.stol.** (vznik manželství, monogamie, nerozlučitelnost, trestnost cizoložství, stavební smlouva, věno, obvěnění)
28. **Dědické právo v právu zemském a městském do 17.stol.,** (rodinný nedíl, poručnictví nad sirotky, šlechtická odúmrť, vdovské věno, intestátní posloupnost a testamentární – kšaft, dědění, obcházení nedostatku testamentární svobody)
29. **Právo závazkové v zemském a městském právu, ručení za vady, do 17.stol.** (smlouva trhová, „správa“, závazky reálné a konsensuální, půjčka resp. zápůjčka, lichva a její obcházení, reálná břemena – věčné platy, partity, jiné smlouvy, retracts)
30. **Zástavní právo, ručení za závazky v zemském a městském právu do 17. stol.** (formy a druhy, ležení, ručení ctí, majetkem, rukojemství, stavuňk, dlužnická vazba, zástava umořovací užívací, uvázání s komorníkem)
31. **Základní rysy vývoje trestního práva do 17. stol.** (předstátní přežitky, krevní msta, soukromá msta, wergeld, azyl, vražda, zabití, skromá žaloba, vývoj stíhání trestních činů ex officio, crimen laese majestatis, kruté tresty, symbolické tresty, trestní čin kacírství, trestní čin čarodějnictví atd.)
32. **Kodifikace trestního práva a procesu v období feudálního absolutismu** (OZZ, DN, CCJ 1708, CCT 1768-70, stíhání sine lege, odstranění tortury 1776, 1788 Obecný soudní řád kriminální, J.II. Zločinech a trestech 1787, vyloučení volné úvahy soudců a analogie, zásada nullum crimen ...nulla poena, /zásada legalitní/, Zákoník o zločinech a těžkých polic. přestup. r.1796)
33. **Kodifikace občanského práva a civilního procesu v období feudálního absolutismu** (Civilní soudní řád 1781, 1753 zahájeny kodifikační práce 1766, zákoník MT, postup prací na ABGB, východisko římské právo a Koldín, všeobecnost a výlučnost, dělené vlastnictví)
34. **Právní zakotvení absolutismu a Obnovená zřízení zemská (1627,1628)** (posílení postavení a moci panovníka, teorie o propadnutí práv, imediatní successe, zásada ius legis ferendae, oslabení zemského sněmu, zemského soudu, inkolát, změna postavení zemských úředníků,)
35. **Obecná charakteristika absolutistického práva, soukromé a úřední sbírky právních předpisů** (překonávání právního partikularismu, unifikace, zákaz nalézání práva, zásada ius legis ferendae, moderní kodifikace, teorie přirozeného práva, změny v procesním právu)
36. **Události v r. 1848 a Pillersdorffova ústava a bratislavská březnová ústava** (události podmiňující vznik obou ústav jejich stručný obsah)

37. **Stadiónová ústava 1849, Silvestrovské patenty 1851, Zásady pro organické zákonodárství** (základní obsahová interpretace všech tří dokumentů, jejich význam v ústavním vývoji)
38. **Význam bachovského absolutismu pro vytváření základů moderního státního mechanismu a právního řádu** (období počátek a konec, zásady pro organické zákonodárství, státní orgány, vznik četnictva, nové zákony, trend sjednotit právní řád v celém soustátí)
39. **Říjnový diplom 1860 a Únorová ústava Schmerlingova 1861, Judexkuriální konference** (okolnosti a příčiny vzniku, základní údaje o obsahu ŘD, ÚU, proč se konala a jaký byl základní výsledek jejího jednání)
40. **Mezinárodní a domácí příčiny Rakousko-uherského vyrovnání** (odlišné představy Maďarů o jejich státoprávní existenci v podunajské habsburské monarchii a jejich konkrétní projevy od r. 1848 do vyrovnání 1867, stručný obsah vyrovnání a jeho právní zakotvení)
41. **Státoprávní změny v habsburském soustátí od r. 1848 do vydání Únorové ústavy v r. 1861** (změny v organizaci vrcholných státních orgánů, odlišné státoprávní tradice v českorakouském a uherském prostoru snahy o jejich překonání)
42. **Prosincová ústava 1867 a uherská ústava 1867.** (okolnosti vzniku PÚ, formální struktura, základní obsahová charakteristika)
43. **Konstituční vývoj v Rakousko-uherské monarchii v 19. století** (časové vymezení, chronologický výčet ústav a dalších dokumentů, které do vývoje patří se stručnou charakteristikou)
44. **Vývoj volebního práva od poloviny 19. stol. do roku 1907** (které orgány byly volené, kuriální volební systém, co je to volební kurie, změny)
45. **Vývoj organizace soudnictví po r. 1848** (trojinstanční soudní soustava, porotní soudnictví, nejvyšší správní soud a říšský soud, státní zastupitelství, generální prokurátor, advokacie)
46. **Vývoj organizace veřejné správy po r. 1848** (správa zeměpanská, samospráva, dvojkoľejnost správy, orgány a jejich teritoriální organizace)
47. **Charakteristické rysy vývoje práva v Čechách v letech 1848-1918** (obecná charakteristika, procesní právo trestní a civilní, trestní zákon 1852, výpraskový patent,

právo občanské a rodinné, živnostenský řád, právo spolčovací a shromažďovací, právo koaliční, právo tiskové)

48. **Programy českých politických stran ve druhé polovině 19. století.** (vznik jednotlivých politických stran, charakteristika jejich cílů, historické státní právo, význam těchto stran pro volené orgány)
49. **Vývoj státoprávních představ o československém státu v době 1. světové války.** (politické osobnosti a jejich plány o státoprávní budoucnosti národů Čechů a Slováků, resp. jiných slovanských národů)
50. **Národněosvobozenecký boj Čechů a Slováků v době 1. světové války.** (konkrétní aktivity uskutečňované doma a v zahraničí s cílem vytvořit samostatný stát)
51. **Clevelandská dohoda, Pittsburská dohoda, Washingtonská deklarace a jejich význam pro vznik ČSR.** (základní rozdíl v představách o společném státu mezi CD a PD, důvod vzniku WD, její obsah, jak napomohly vzniku ČSR?)
52. **Vyhlášení samostatného československého státu, zákon čis. 11/1918 Sb.** (okolnosti jeho vydání, předmětný zákonodárny orgán, rozbor obsahu zákona)
53. **Prozatímní československá ústava a vytvoření ústředních orgánů po vyhlášení samostatnosti ČSR.** (další zákony, které spolu s PÚ tvoří ústavní provizorium)
54. **Československá účast na Pařížské mírové konferenci, formování čsl. zahraniční politiky.** (důležité osobnosti v československé delegaci, vyjednávací pozice čsl. delegace, uplatňované požadavky, Versailleský mírový systém, budoucí spojenecká orientace)
55. **Systém mezinárodních mírových smluv, které upravily československé státní hranice po 1. svět. válce a problémy s tím spojené.** (požadavky nového státu na rozsah jeho území, jednotlivé smlouvy, které upravují státní hranici ČSR a příslušného sousedního státu, charakteristika těchto smluv, jiné právní úpravy týkající státních hranic)
56. **Situace na Slovensku v roce 1918 a jeho začleňování do ČSR v letech 1918-1923.** (odlišné podmínky při přebírání státní moci na Slovensku, zvláštní opatření v oblasti správy, vojenské aktivity)
57. **Československá ústava přijatá v roce 1920.** (formální struktura ústavy, teoreticko-právní základ ústavy, vzory jiných ústav, základní obsahová charakteristika)

58. **Vývoj a právní úprava organizace státní správy v první ČSR.** (župní zákon, jeho aplikace na Slovensku, správní reforma)
59. **Vznik Československa a problematika veřejné správy.** (národní výbory, novela obecního zřízení, autonomie Podkarpatské Rusi, ministr s plnými mocemi pro správu Slovenska)
60. **Zásahy státu do ekonomické oblasti v letech 1918-1938.** (ministerstvo pro zásobování lidu, socializační snahy, měna a peněžní hospodářství, nostrifikace, pozemková reforma, daňová reforma, kartelový zákon)
61. **Poměr státu a církve v první ČSR, Modus Vivendi** (problémy s odlukou státu a církví, státní a diecézní hranice, nominační právo)
62. **Vývoj organizace soudnictví v první ČSR.** (sjednocení soudní organizace, trojinstanční soudní soustava, soudy veřejnoprávní, zákon na ochranu republiky a Státní soud, kmetské soudy, rozhodčí soudy, státní zastupitelství, generální prokurátor, advokacie)
63. **Vývoj a právní úprava volebního práva v první ČSR.** (volené orgány, principy volebního práva, politické strany a volební systém)
64. **Mnichovská dohoda, příčiny a důsledky, neplatnost.** (německé nároky vůči ČSR, jednání o MD, důvody neplatnosti MD ex tunc a ex nunc, státoprávní význam tohoto rozlišení)
65. **Státoprávní změny v době druhé ČSR.** (časové vymezení období, státní orgány, žilinská dohoda, změny v učlenění státu, zákonodárství)
66. **Vznik Protektorátu Čechy a Morava, správní organizace.** (právní základ Protektorátu, časové vymezení období, orgány autonomní a říšské, státní prezident, říšský protektor, nižší složky správní struktury, bezpečnostní a policejní aparát)
67. **Charakter práva v Protektorátu Čechy a Morava.** (právní situace, právní postavení obyvatel, trestní právo rasové zákony, arizace)
68. **Zahraniční a domácí odboj v období 2. světové války.** (vývoj a stabilizace zahraniční odboje, jeho působení)

- 69. Formování zahraničních vztahů za 2. světové války a jejich právní vyjádření.** (spojenecké dohody k zajištění bezpečnosti ČSR, zahraniční orientace ČSR)
- 70. Vznik československých reprezentativních orgánů v zahraničí za 2. světové války.** (Prozatímní státní zřízení československé republiky ve Velké Británii, orgány, uznání de facto a de iure)
- 71. Dekretální pravomoc prezidenta republiky v letech 1940 – 1945.** (původ deketální pravomoci, jejich legalita a legitimita, platnost, neplatnost)
- 72. Kontinuita čsl. právního řádu, dekret 11/1944 Ú.v. o obnovení právního pořádku.** (na základě obsahu dekretu vysvětlete k jakým cílům směřoval a jak toho mělo být dosaženo)
- 73. Vznik a pravomoci Slovenské národní rady v době nesvobody a po 2. světové válce.** (Vánoční dohoda 1943, povstání 1944, zákonodárná činnost SNR)
- 74. Košický vládní program, jednání o něm, jeho význam.** (národní výbory, retribuce, transfer německého obyvatelstva, nacionalizace, slovenská otázka)
- 75. Postavení nejvyšších státních orgánů po roce 1945A** (PNS – úkoly, ÚNS – úkoly, první vláda – vznik a úkoly, postavení Slovenské národní rady)
- 76. Retribuce a její právní úprava 1945-1947.** (dekrety prezidenta republiky, jejich základní obsah, retroaktivita, odlišnost slovenské retribuční právní úpravy)
- 77. Národnostní problematika a její řešení v ČSR v letech 1945-1946.** (problém odsunu německého a maďarského obyvatelstva, právní úprava, úprava vztahu Čechů a Slováků v obnoveném ČSR)

Modrá – oprava, vsuvka

Žlutá - návrh na vypuštění

